

Критеријуми оцењивања

Социологија са правима грађана 4. разред

Наставна тема: Структура и организација друштва

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

1. Детаљно објасни структуру и организацију друштва, користећи примере из свакодневног живота.
2. Анализира улогу друштвених група, с посебним освртом на брак и породицу, укључујући културне и социјалне аспекте.
3. Анализира узроке друштвеног раслојавања, уз критички осврт на последице за друштво.
4. Наведе све друштвене установе и организације, те јасно направи разлику између њих, са примерима.
5. Прецизно разликује особености сеоског и градског становништва, укључујући демографске, економске и културолошке разлике.

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

1. Објасни структуру и организацију друштва, са мањим недостатком у детаљима или примерима.
2. Добро објасни улогу друштвених група, укључујући брак и породицу, али са ограниченом разрадом културних или социјалних аспеката.
3. Наведе узроке друштвеног раслојавања, са мањим недостатком у критичком осврту.
4. Наведе већину друштвених установа и организација и направи разлику између њих, уз мање нејасноће.
5. Разликује основне особености сеоског и градског становништва, али са мањим нејасноћама.

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

1. Делимично објасни структуру и организацију друштва, али са значајним недостатком у детаљима и примерима.
2. Наведе улогу друштвених група, укључујући брак и породицу, али без детаљног објашњења.
3. Са потешкоћама наведе узроке друштвеног раслојавања, уз видљиве пропусте у анализи.
4. Наведе неке друштвене установе и организације, али уз нејасну разлику између њих.

5. Са потешкоћама разликује особености сеоског и градског становништва, без дубље разраде.

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

1. Уз помоћ делимично објасни структуру и организацију друштва, са великим недостатком у разумевању.
2. Уз помоћ наведе улогу друштвених група, укључујући брак и породицу, али без јасне разраде.
3. Наведе неке узроке друштвеног раслојавања, али без анализе.
4. Уз помоћ наведе неке друштвене установе и организације, али не прави разлику између њих.
5. Уз значајну помоћ препозна разлике између сеоског и градског становништва, али без детаља.

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

1. Објасни структуру и организацију друштва.
2. Наведе улогу друштвених група, брака или породице.
3. Наведе узроке друштвеног раслојавања.
4. Наведе друштвене установе или организације, нити направи разлику између њих.
5. Препозна разлике између сеоског и градског становништва

Наставна тема: Држава и политика

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

1. Детаљно и прецизно опише улогу политике у друштву, укључујући примере из савременог живота.
2. Објасни појам, развој и облике суверености и демократије са јасним историјским и савременим примерима.
3. Тачно наведе државне симболе и елементе државности, укључујући њихов значај.
4. Разликује и детаљно објасни функције законодавне, извршне и судске власти.
5. Јасно разликује удружења грађана и политичке партије, наводећи конкретне примере.
6. Темељно разуме изборни поступак и процес конституисања скупштине и владе.
7. Прецизно разликује улоге државних органа власти и објашњава њихове функције.

8. Детаљно објасни разлике између аутономије и локалне самоуправе.
 9. Разуме функционисање локалне самоуправе и даје примере конкретних мера или активности.
-

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

1. Добро опише улогу политике у друштву, са повременим мањим недостацима у примерима или детаљима.
 2. Објасни појам, развој и облике суверености и демократије, али са мањим недостацима у детаљима.
 3. Наведе већину државних симбола и елемената државности, уз мање пропусте.
 4. Разликује законодавну, извршну и судску власт, али са недовољно детаљним објашњењима.
 5. Разликује удружења грађана и политичке партије, али са повременим нејасноћама.
 6. Разуме изборни поступак и процес конституисања скупштине и владе, али без дубље анализе.
 7. Разликује улоге државних органа власти, али са повременим пропустима у објашњењима.
 8. Делимично разликује аутономију и локалну самоуправу, уз неке недостатке.
 9. Разуме функционисање локалне самоуправе, али са ограниченим примерима.
-

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

1. Делимично опише улогу политике у друштву, али са значајним недостацима у детаљима.
 2. Са потешкоћама објасни појам, развој и облике суверености и демократије.
 3. Наведе неке државне симболе и елементе државности, али уз пропусте.
 4. Са потешкоћама разликује законодавну, извршну и судску власт.
 5. Делимично разликује удружења грађана и политичке партије, али без детаљних примера.
 6. Делимично разуме изборни поступак и процес конституисања скупштине и владе.
 7. Са потешкоћама разликује државне органе власти.
 8. Делимично разликује аутономију и локалну самоуправу.
 9. Са потешкоћама објашњава функционисање локалне самоуправе.
-

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

1. Уз помоћ опише улогу политике у друштву, али без разумевања ширег контекста.
 2. Уз помоћ објасни појам, развој и облике суверености и демократије, али са великим недостацима.
 3. Наведе неке државне симболе и елементе државности, али без разумевања њиховог значаја.
 4. Уз помоћ разликује законодавну, извршну и судску власт, али уз значајне пропусте.
 5. Уз помоћ прави разлику између удружења грађана и политичких партија, али без детаља.
 6. Уз помоћ делимично разуме изборни поступак и процес конституисања власти.
 7. Уз помоћ разликује државне органе власти, али са великим недоследностима.
 8. Делимично разликује аутономију и локалну самоуправу, али уз слабо разумевање.
 9. Уз помоћ објашњава функционисање локалне самоуправе, али без примера.
-

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

1. Опише улогу политике у друштву.
2. Објасни појам, развој и облике суверености и демократије.
3. Наведе државне симболе и елементе државности.
4. Разликује законодавну, извршну и судску власт.
5. Разликује удружења грађана и политичке партије.
6. Разуме изборни поступак и процес конституисања власти.
7. Разликује државне органе власти.
8. Разликује аутономију и локалну самоуправу.
9. Објасни функционисање локалне самоуправе

Наставна тема: Устав и правна држава

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

1. Детаљно објасни значај устава као највишег правног акта и његову улогу у правном систему.
2. Јасно разликује устав од закона, наводећи конкретне примере за илустрацију разлика.
3. Направи свеобухватан и хронолошки преглед развоја уставности у Србији, са нагласком на кључне промене.
4. Прецизно разликује појмове уставности и законитости, уз објашњење њихове међусобне повезаности.
5. Објасни значај владавине права и концепт правне државе, укључујући примере из праксе.
6. Наведе и образложи основне одредбе Устава Републике Србије.

7. Објасни функционисање правосудног система Републике Србије, укључујући надлежности различитих судова.
-

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

1. Добро објасни значај устава као највишег правног акта, али са мањим пропустима у детаљима.
 2. Разликује устав од закона, али без дубљих примера за илустрацију.
 3. Направи преглед развоја уставности у Србији, али без детаљне разраде свих фаза.
 4. Разликује појмове уставности и законитости, уз повремене нејасноће.
 5. Објасни значај владавине права и правне државе, али са ограниченим примерима.
 6. Наведе већину основних одредби Устава Републике Србије, уз повремене недоследности.
 7. Објасни функционисање правосудног система, али без дубљег разумевања свих нивоа и надлежности.
-

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

1. Делимично објасни значај устава, али са значајним недостацима у разумевању улоге.
 2. Уз помоћ разликује устав од закона, али са тешкоћама у објашњењу разлика.
 3. Направи основни преглед развоја уставности у Србији, али без повезивања са историјским контекстом.
 4. Са потешкоћама разликује уставност и законитост.
 5. Делимично објасни значај владавине права и правне државе, али без конкретних примера.
 6. Наведе неке основне одредбе Устава Републике Србије, али без разумевања њихове суштине.
 7. Уз помоћ објасни функционисање правосудног система, али са пропустима у разумевању надлежности.
-

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

1. Уз помоћ делимично објасни значај устава, али са великим недостацима у разумевању.
2. Уз помоћ разликује устав од закона, али са значајним грешкама у дефинисању.

3. Уз помоћ направи преглед развоја уставности у Србији, али са великим пропустима.
 4. Са тешкоћама разликује уставност и законитост.
 5. Уз помоћ објасни значај владавине права, али без разумевања концепта правне државе.
 6. Наведе само неке одредбе Устава Републике Србије, без разумевања њиховог значаја.
 7. Уз помоћ објасни основне аспекте правосудног система, али са великим недостацима у разумевању.
-

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

1. Објасни значај устава као највишег правног акта.
2. Разликује устав од закона.
3. Направи преглед развоја уставности у Србији.
4. Разликује уставност и законитост.
5. Објасни значај владавине права и концепт правне државе.
6. Наведе основне одредбе Устава Републике Србије.
7. Разуме функционисање правосудног система Републике Србије.

Наставна тема: Људска права и слободе

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

1. Детаљно објасни концепт људских права и слобода, укључујући историјски развој, врсте и класификацију права.
 2. Јасно објасни свој положај у друштву у односу на људска права и обавезе, са примерима из праксе.
 3. Прецизно наведе механизме заштите права и слобода грађана на националном и међународном нивоу (судови, институције, документи).
 4. Дискутује о значају заштите људских права и слобода, уз аргументоване примере.
 5. Наведе конкретне примере кршења људских права и објасни како се они могу решити путем доступних механизма.
-

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

1. Добро објасни концепт људских права и слобода, али са мањим пропустима у детаљима.
 2. Наведе свој положај у друштву у односу на права и обавезе, али без дубље разраде.
 3. Објасни механизме заштите права и слобода грађана, али са ограниченим примерима.
 4. Дискутује о значају заштите људских права, уз мање аргументоване примере.
 5. Наведе примере кршења људских права, али са мањим недостацима у објашњењу процеса заштите.
-

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

1. Делимично објасни концепт људских права и слобода, али са значајним недостацима у разумевању или терминологији.
 2. Са потешкоћама објасни свој положај у друштву у односу на права и обавезе.
 3. Уз помоћ наведе основне механизме заштите права и слобода грађана, али са пропустима у разумевању њихове улоге.
 4. Површно дискутује о значају заштите људских права, уз ограничену аргументацију.
 5. Наведе основне примере кршења људских права, али без разумевања процеса заштите.
-

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

1. Уз помоћ делимично објасни концепт људских права и слобода, али са великим недостацима у разумевању.
 2. Уз помоћ објасни свој положај у друштву, али без јасне повезаности са правима и обавезама.
 3. Уз помоћ наведе неке механизме заштите права и слобода грађана, али са великим пропустима у објашњењу.
 4. Уз велике тешкоће дискутује о значају заштите људских права.
 5. Наведе тек понеки пример кршења људских права, без разумевања заштитних механизма.
-

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

1. Објасни концепт људских права и слобода.
2. Наведе свој положај у друштву у односу на права и обавезе.

3. Наведе механизме заштите права и слобода грађана.
4. Дискутује о значају заштите људских права.
5. Наведе примере кршења људских права или начине за њихову заштиту

Наставна тема: Култура и друштво

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

1. Детаљно објасни разлике и сличности између културе и цивилизације, уз јасне примере.
 2. Прецизно објасни настанак религије и религијског мишљења, повезујући га са историјским и друштвеним контекстом.
 3. Идентификује све монотеистичке религије и јасно објасни специфичности хришћанства (учења, обичаји, историјски развој).
 4. Тачно разликује обичај од морала, уз примере из свакодневног живота.
 5. Јасно и детаљно објасни разлике између уметности, масовне културе, поткултуре, шунда и кича, уз одговарајуће примере.
-

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

1. Добро објасни разлике и сличности између културе и цивилизације, уз мање пропусте у детаљима.
 2. Објасни настанак религије и религијског мишљења, али без дубље анализе историјског контекста.
 3. Идентификује већину монотеистичких религија и објасни основне специфичности хришћанства, уз мање недоследности.
 4. Разликује обичај од морала, али са ограниченим примерима.
 5. Објасни разлике између уметности, масовне културе, поткултуре, шунда и кича, али са мањим недостацима у примерима.
-

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

1. Делимично објасни разлике и сличности између културе и цивилизације, уз значајне пропусте у примерима или терминологији.
2. Уз помоћ објасни настанак религије и религијског мишљења, али са недовољно разумевања.
3. Идентификује неке монотеистичке религије и објасни основне специфичности хришћанства, али уз видљиве пропусте.
4. Са потешкоћама разликује обичај од морала, уз површне примере.

5. Наведе разлике између уметности, масовне културе, поткултуре, шунда и кича, али без анализе.
-

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

1. Уз помоћ делимично уочи разлике и сличности између културе и цивилизације, али са великим недостацима у разумевању.
 2. Уз потешкоће објасни настанак религије и религијског мишљења.
 3. Наведе неке монотеистичке религије, али са непотпуним или нетачним информацијама о хришћанству.
 4. Уз помоћ разликује обичај од морала, али са неразумевањем примера.
 5. Уз велике тешкоће објасни основне разлике између уметности, масовне културе, поткултуре, шунда и кича.
-

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

1. Објасни разлике и сличности између културе и цивилизације.
2. Наведе или објасни настанак религије и религијског мишљења.
3. Идентификује монотеистичке религије или објасни специфичности хришћанства.
4. Разликује обичај од морала.
5. Наведе или објасни разлике између уметности, масовне културе, поткултуре, шунда и кича

Наставна тема: Друштвене промене и развој друштва

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

1. Детаљно идентификује друштвене промене и објасни њихов значај, уз примере из различитих области живота.
 2. Прецизно наведе и објасни основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости, уз примере из свакодневног живота.
 3. Јасно препозна и анализира кључне елементе друштвеног развоја, са освртом на историјски и савремени контекст.
 4. Формира аргументоване и критичке ставове према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва, уз коришћење примера.
-

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

1. Добро идентификује друштвене промене и објасни њихов значај, уз повремене недостатке у примерима.
 2. Наведе и објасни основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости, уз мање пропусте у детаљима.
 3. Препозна и објасни главне елементе друштвеног развоја, али без дубље анализе историјског контекста.
 4. Формира ставове према савременим тенденцијама у глобалном друштву, уз делимично аргументоване тврдње и примере.
-

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

1. Делимично идентификује друштвене промене, али са недостацима у објашњењу или примерима.
 2. Наведе неке од карактеристика хоризонталне и вертикалне покретљивости, уз значајне недостатке у разумевању.
 3. Препозна неке елементе друштвеног развоја, али уз површно објашњење и без осврта на шири контекст.
 4. Формира ставове према савременим глобалним тенденцијама, али уз слабе аргументе и нејасне примере.
-

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

1. Уз помоћ делимично идентификује друштвене промене, али са великим недостацима у разумевању и примерима.
 2. Наведе једну или две карактеристике хоризонталне или вертикалне покретљивости, али без разумевања њиховог значаја.
 3. Са тешкоћама препозна друштвени развој, без могућности да га анализира или објасни.
 4. Формира нејасне ставове према савременим глобалним тенденцијама, без аргумената.
-

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

1. Идентификује друштвене промене или објасни њихов значај.

2. Наведете карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости.
3. Препозна друштвени развој или анализира његове елементе.
4. Формира ставове према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва

Социологија са правима грађана 3. разред

Наставна тема: Структура и организација друштва

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

- Детаљно објасни структуру и организацију друштва, користећи примере из савременог живота.
- Анализира улогу друштвених група, с посебним освртом на брак и породицу, укључујући културне и социјалне аспекте.
- Анализира узроке друштвеног раслојавања, уз критички осврт на последице за друштво.
- Наведе све друштвене установе и организације, те јасно направи разлику између њих, са примерима.
- Прецизно разликује особености сеоског и градског становништва, укључујући демографске, економске и културолошке разлике.

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

- Објасни структуру и организацију друштва, са мањим недостатком у детаљима или примерима.
- Добро објасни улогу друштвених група, укључујући брак и породицу, али са ограниченом разрадом културних или социјалних аспеката.
- Наведе узроке друштвеног раслојавања, са мањим недостатком у критичком осврту.
- Наведе већину друштвених установа и организација и направи разлику између њих, уз повремене нејасноће.
- Разликује основне особености сеоског и градског становништва, али са ограниченом разрадом.

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

- Делимично објасни структуру и организацију друштва, али са значајним недостатком у детаљима и примерима.
- Наведе улогу друштвених група, укључујући брак и породицу, али без детаљног објашњења.
- Са потешкоћама наведе узроке друштвеног раслојавања, уз видљиве пропусте у анализи.
- Наведе неке друштвене установе и организације, али уз нејасну разлику између њих.

- Са потешкоћама разликује особености сеоског и градског становништва, без дубље разраде.

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

- Уз помоћ делимично објасни структуру и организацију друштва, са великим недостатком у разумевању.
- Уз помоћ наведе улогу друштвених група, укључујући брак и породицу, али без јасне разраде.
- Наведе неке узроке друштвеног раслојавања, али без анализе.
- Уз помоћ наведе неке друштвене установе и организације, али не прави разлику између њих.
- Уз значајну помоћ препозна разлике између сеоског и градског становништва, али без детаља.

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

- Објасни структуру и организацију друштва.
- Наведе улогу друштвених група, брака или породице.
- Наведе узроке друштвеног раслојавања.
- Наведе друштвене установе или организације, нити направи разлику између њих.
- Препозна разлике између сеоског и градског становништва

Наставна тема: Држава и политика

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

- Детаљно и прецизно опише улогу политике у друштву, укључујући примере из савремене праксе.
 - Објасни појам, развој и облике суверености и демократије са јасним историјским и савременим примерима.
 - Тачно наведе државне симболе и елементе државности, укључујући њихов значај.
 - Разликује и детаљно објасни функције законодавне, извршне и судске власти.
 - Јасно разликује удружења грађана и политичке партије, наводећи конкретне примере.
 - Темелјно разуме изборни поступак и процес конституисања скупштине и владе.
 - Прецизно разликује улоге државних органа власти и објашњава њихове функције.
 - Детаљно објасни разлике између аутономије и локалне самоуправе.
 - Разуме функционисање локалне самоуправе и даје примере конкретних мера или активности.
-

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

- Добро опише улогу политике у друштву, са повременим мањим недостацима у примерима или детаљима.
 - Објасни појам, развој и облике суверености и демократије, али са мањим недостацима у детаљима.
 - Наведе већину државних симбола и елемената државности, уз мање пропусте.
 - Разликује законодавну, извршну и судску власт, али са недовољно детаљним објашњењима.
 - Разликује удружења грађана и политичке партије, али са повременим нејасноћама.
 - Разуме изборни поступак и процес конституисања скупштине и владе, али без дубље анализе.
 - Разликује улоге државних органа власти, али са повременим пропустима у објашњењима.
 - Делимично разликује аутономију и локалну самоуправу, уз неке недоследности.
 - Разуме функционисање локалне самоуправе, али са ограниченим примерима.
-

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

- Делимично опише улогу политике у друштву, али са значајним недостацима у детаљима.
 - Са потешкоћама објасни појам, развој и облике суверености и демократије.
 - Наведе неке државне симболе и елементе државности, али уз пропусте.
 - Са потешкоћама разликује законодавну, извршну и судску власт.
 - Делимично разликује удружења грађана и политичке партије, али без детаљних примера.
 - Делимично разуме изборни поступак и процес конституисања скупштине и владе.
 - Са потешкоћама разликује државне органе власти.
 - Делимично разликује аутономију и локалну самоуправу, али уз значајне недоследности.
 - Са потешкоћама објашњава функционисање локалне самоуправе.
-

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

- Уз помоћ опише улогу политике у друштву, али без разумевања ширег контекста.
- Уз помоћ објасни појам, развој и облике суверености и демократије, али са великим недостацима.
- Наведе неке државне симболе и елементе државности, али без разумевања њиховог значаја.

- Уз помоћ разликује законодавну, извршну и судску власт, али уз значајне пропусте.
 - Уз помоћ прави разлику између удружења грађана и политичких партија, али без детаља.
 - Уз помоћ делимично разуме изборни поступак и процес конституисања власти.
 - Уз помоћ разликује државне органе власти, али са великим недоследностима.
 - Делимично разликује аутономију и локалну самоуправу, али уз слабо разумевање.
 - Уз помоћ објашњава функционисање локалне самоуправе, али без примера.
-

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

- Опише улогу политике у друштву.
- Објасни појам, развој и облике суверености и демократије.
- Наведе државне симболе и елементе државности.
- Разликује законодавну, извршну и судску власт.
- Разликује удружења грађана и политичке партије.
- Разуме изборни поступак и процес конституисања власти.
- Разликује државне органе власти.
- Разликује аутономију и локалну самоуправу.
- Објасни функционисање локалне самоуправе

Наставна тема: Грађанин и његова права и слободе

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

- Детаљно објасни концепт људских права и слобода, укључујући историјски развој, врсте и класификацију права.
 - Јасно објасни свој положај у друштву у односу на људска права и обавезе, са примерима из праксе.
 - Прецизно наведе механизме заштите права и слобода грађана на националном и међународном нивоу (судови, институције, документи).
 - Дискутује о значају заштите људских права и слобода, уз аргументоване примере.
 - Наведе конкретне примере кршења људских права и објасни како се они могу решити путем доступних механизма.
-

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

- Добро објасни концепт људских права и слобода, али са мањим пропустима у детаљима.
 - Наведе свој положај у друштву у односу на права и обавезе, али без дубље разраде.
 - Објасни механизме заштите права и слобода грађана, али са ограниченим примерима.
 - Дискутује о значају заштите људских права, уз мање аргументоване примере.
 - Наведе примере кршења људских права, али са мањим недостацима у објашњењу процеса заштите.
-

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

- Делимично објасни концепт људских права и слобода, али са значајним недостацима у разумевању или терминологији.
 - Са потешкоћама објасни свој положај у друштву у односу на права и обавезе.
 - Уз помоћ наведе основне механизме заштите права и слобода грађана, али са пропустима у разумевању њихове улоге.
 - Површно дискутује о значају заштите људских права, уз ограничену аргументацију.
 - Наведе основне примере кршења људских права, али без разумевања процеса заштите.
-

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

- Уз помоћ делимично објасни концепт људских права и слобода, али са великим недостацима у разумевању.
 - Уз помоћ објасни свој положај у друштву, али без јасне повезаности са правима и обавезама.
 - Уз помоћ наведе неке механизме заштите права и слобода грађана, али са великим пропустима у објашњењу.
 - Уз велике тешкоће дискутује о значају заштите људских права.
 - Наведе тек понеки пример кршења људских права, без разумевања заштитних механизма.
-

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

- Објасни концепт људских права и слобода.
- Наведе свој положај у друштву у односу на права и обавезе.
- Наведе механизме заштите права и слобода грађана.

- Дискутује о значају заштите људских права.
- Наведе примере кршења људских права или начине за њихову заштиту

Наставна тема: Устав и правна држава у Републици Србији

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

- Детаљно објасни значај устава као највишег правног акта и његову улогу у правном систему.
 - Јасно разликује устав од закона, наводећи конкретне примере за илустрацију разлика.
 - Направи свеобухватан и хронолошки преглед развоја уставности у Србији, са нагласком на кључне промене.
 - Прецизно разликује појмове уставности и законитости, уз објашњење њихове међусобне повезаности.
 - Објасни значај владавине права и концепт правне државе, укључујући примере из праксе.
 - Наведе и образложи основне одредбе Устава Републике Србије.
 - Објасни функционисање правосудног система Републике Србије, укључујући надлежности различитих судова.
 - Прецизно разликује врсте судских поступака, укључујући њихову намену и специфичности.
-

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

- Добро објасни значај устава као највишег правног акта, али са мањим пропустима у детаљима.
 - Разликује устав од закона, али без дубљих примера за илустрацију.
 - Направи преглед развоја уставности у Србији, али без детаљне разраде свих фаза.
 - Разликује појмове уставности и законитости, уз повремене нејасноће.
 - Објасни значај владавине права и правне државе, али са ограниченим примерима.
 - Наведе већину основних одредби Устава Републике Србије, уз повремене недоследности.
 - Објасни функционисање правосудног система, али без дубљег разумевања свих нивоа и надлежности.
 - Разликује врсте судских поступака, али са ограниченим детаљима.
-

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

- Делимично објасни значај устава, али са значајним недостацима у разумевању улоге.
 - Уз помоћ разликује устав од закона, али са тешкоћама у објашњењу разлика.
 - Направи основни преглед развоја уставности у Србији, али без повезивања са историјским контекстом.
 - Са потешкоћама разликује уставност и законитост.
 - Делимично објасни значај владавине права и правне државе, али без конкретних примера.
 - Наведете неке основне одредбе Устава Републике Србије, али без разумевања њихове суштине.
 - Уз помоћ објасни функционисање правосудног система, али са пропустима у разумевању надлежности.
 - Делимично разликује врсте судских поступака, али са значајним недостацима у објашњењу.
-

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

- Уз помоћ делимично објасни значај устава, али са великим недостацима у разумевању.
 - Уз помоћ разликује устав од закона, али са значајним грешкама у дефинисању.
 - Уз помоћ направи преглед развоја уставности у Србији, али са великим пропустима.
 - Са тешкоћама разликује уставност и законитост.
 - Уз помоћ објасни значај владавине права, али без разумевања концепта правне државе.
 - Наведете само неке одредбе Устава Републике Србије, без разумевања њиховог значаја.
 - Уз помоћ објасни основне аспекте правосудног система, али са великим недостацима у разумевању.
 - Уз помоћ разликује основне врсте судских поступака, али без разумевања њихове примене.
-

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

- Објасни значај устава као највишег правног акта.
- Разликује устав од закона.
- Направи преглед развоја уставности у Србији.
- Разликује уставност и законитост.
- Објасни значај владавине права и концепт правне државе.
- Наведете основне одредбе Устава Републике Србије.

- Разуме функционисање правосудног система Републике Србије.
- Разликује врсте судских поступака.

Наставна тема: Култура и друштво

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

- Детаљно објасни разлике и сличности између културе и цивилизације, уз јасне примере.
 - Прецизно објасни настанак религије и религијског мишљења, повезујући га са историјским и друштвеним контекстом.
 - Идентификује све монотеистичке религије и јасно објасни специфичности хришћанства (учења, обичаји, историјски развој).
 - Тачно разликује обичај од морала, уз примере из свакодневног живота.
 - Јасно и детаљно објасни разлике између уметности, масовне културе, поткултуре, шунда и кича, уз одговарајуће примере.
-

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

- Добро објасни разлике и сличности између културе и цивилизације, уз мање пропусте у детаљима.
 - Објасни настанак религије и религијског мишљења, али без дубље анализе историјског контекста.
 - Идентификује већину монотеистичких религија и објасни основне специфичности хришћанства, уз мање недоследности.
 - Разликује обичај од морала, али са ограниченим примерима.
 - Објасни разлике између уметности, масовне културе, поткултуре, шунда и кича, али са мањим недостацима у примерима.
-

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

- Делимично објасни разлике и сличности између културе и цивилизације, уз значајне пропусте у примерима или терминологији.
- Уз помоћ објасни настанак религије и религијског мишљења, али са недовољно разумевања.
- Идентификује неке монотеистичке религије и објасни основне специфичности хришћанства, али уз видљиве пропусте.

- Са потешкоћама разликује обичај од морала, уз површне примере.
 - Наведе разлике између уметности, масовне културе, поткултуре, шунда и кича, али без јасне разраде.
-

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

- Уз помоћ делимично уочи разлике и сличности између културе и цивилизације, али са великим недостацима у разумевању.
 - Уз потешкоће објасни настанак религије и религијског мишљења.
 - Наведе неке монотеистичке религије, али са непотпуним или нетачним информацијама о хришћанству.
 - Уз помоћ разликује обичај од морала, али са неразумевањем примера.
 - Уз велике тешкоће објасни основне разлике између уметности, масовне културе, поткултуре, шунда и кича.
-

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

- Објасни разлике и сличности између културе и цивилизације.
- Наведе или објасни настанак религије и религијског мишљења.
- Идентификује монотеистичке религије или објасни специфичности хришћанства.
- Разликује обичај од морала.
- Наведе или објасни разлике између уметности, масовне културе, поткултуре, шунда и кича

Наставна тема: Друштвене промене и развој друштва

Оцена 5 (одличан)

Ученик је у стању да:

- Детаљно идентификује друштвене промене и објасни њихов значај, уз примере из различитих области живота.
 - Прецизно наведе и објасни основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости, уз примере из свакодневног живота.
 - Јасно препозна и анализира кључне елементе друштвеног развоја, са освртом на историјски и савремени контекст.
 - Формира аргументоване и критичке ставове према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва, уз коришћење примера.
-

Оцена 4 (врло добар)

Ученик је у стању да:

- Добро идентификује друштвене промене и објасни њихов значај, уз повремене недостатке у примерима.
 - Наведе и објасни основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости, уз мање пропусте у детаљима.
 - Препозна и објасни главне елементе друштвеног развоја, али без дубље анализе историјског контекста.
 - Формира ставове према савременим тенденцијама у глобалном друштву, уз делимично аргументоване тврдње и примере.
-

Оцена 3 (добар)

Ученик је у стању да:

- Делимично идентификује друштвене промене, али са недостацима у објашњењу или примерима.
 - Наведе неке од карактеристика хоризонталне и вертикалне покретљивости, уз значајне недостатке у разумевању.
 - Препозна неке елементе друштвеног развоја, али уз површно објашњење и без осврта на шири контекст.
 - Формира ставове према савременим глобалним тенденцијама, али уз слабе аргументе и нејасне примере.
-

Оцена 2 (довољан)

Ученик је у стању да:

- Уз помоћ делимично идентификује друштвене промене, али са великим недостацима у разумевању и примерима.
 - Наведе једну или две карактеристике хоризонталне или вертикалне покретљивости, али без разумевања њиховог значаја.
 - Са тешкоћама препозна друштвени развој, без могућности да га анализира или објасни.
 - Формира нејасне ставове према савременим глобалним тенденцијама, без аргумената.
-

Оцена 1 (недовољан)

Ученик није у стању да:

- Идентификује друштвене промене или објасни њихов значај.

- Наведе карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости.
- Препозна друштвени развој или анализира његове елементе.
- Формира ставове према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва

Грађанско васпитање 1. разред

1. Ја, ми и други

Успешан:

- Наводи основне елементе личног идентитета и јача самопоштовање кроз задатке на часу.
- Препознаје и уважава разлике међу људима кроз поређења и активности.
- Наводи примере групне припадности (породица, разред, пријатељи) и објашњава њихов значај за лични идентитет.
- Препознаје и описује стереотипе и предрасуде у свакодневним ситуацијама.
- Разуме основне концепте толеранције и дискриминације и учествује у дискусијама.

Веома успешан:

- Анализира сложене аспекте личног и групног идентитета и њихов утицај на самопоштовање.
- Креативно представља уважавање разлика.
- Разматра примере стереотипа и предрасуда у медијима и предлаже мере за смањење дискриминације.
- Показује активан став у подстицању толеранције и разумевања у групи.
- Осмишљава и спроводи иницијативе које промовишу уважавање разлика и борбу против дискриминације.

2. Комуникација у групи

Успешан:

- Учествоје у задацима који демонстрирају важност самопоузданог и ненасилног изражавања мишљења.
- Разуме и препознаје важност добре комуникације кроз задатке као што је игра „гласине“.
- Наводи примере доброг и лошег слушања из личног искуства.
- Примењује основне технике активног слушања у симулацијама.
- Разуме разлику између оптужујућих и неоптужујућих порука и увежбава њихову примену.
- Аргументовано износи мишљење у једноставним ситуацијама и учествује у дијалогу.

Веома успешан:

- Самостално примењује технике активног слушања у сложеним ситуацијама.
 - Анализира примере лоше и добре комуникације и предлаже побољшања.
 - Развија и презентује аргументе у дебати на тему из свакодневног живота.
 - Организује групне активности за подстицање ненасилне комуникације у разреду.
 - Показује иницијативу у развоју и спровођењу стратегија за унапређење комуникације у групи.
-

3. Односи у групи/заједници

Сарадња и заједништво

Успешан:

- Наводи предности сарадње кроз активности као што су групно цртање и анализа претходних задатака.
- Разуме одлике тимског рада и активно учествује у групним задацима.
- Познаје различите начине доношења одлука у групи и учествује у њиховој примени.
- Учествоје у активностима сарадничког понашања и толеранције.

Веома успешан:

- Организује групне задатке и анализира улоге чланова тима како би унапредио сарадњу.
 - Предлаже иновативна решења за побољшање тимског рада и групног одлучивања.
 - Учествоје у креирању активности које промовишу заједништво и партиципацију младих.
 - Демонстрира вештине толеранције и преузима одговорност у сложеним групним задацима.
-

Решавање сукоба

Успешан:

- Учествоје у симулацијама конфликта и разматра могуће исходе.
- Наводи примере различитих стилова поступања у конфликтима.
- Препознаје динамику конфликта и сагледава проблем из више углова.
- Учествоје у преговорима и постизању договора у симулираним ситуацијама.

Веома успешан:

- Примењује стечена знања у решавању стварних сукоба у школи или разреду.
- Анализира сложене конфликтне ситуације и предлаже интегративна решења.
- Организује активности које промовишу ненасилно решавање конфликта.

- Демонстрира вештине посредовања у сукобима.
-

Насиље и мир

Успешан:

- Разликује врсте насиља и даје примере из свакодневног живота.
- Препознаје вршњачко насиље и предлаже начине за помоћ жртвама.
- Анализира типичне случајеве насиља у школи и учествује у дискусијама о мерама за његово спречавање.
- Наводи основе за постизање мира кроз примере мислилаца и научника.

Веома успешан:

- Истражује и презентује дубљу анализу насиља у околини и његових последица.
 - Организује активности за превенцију вршњачког насиља у школи.
 - Промовише вредности мира кроз креативне пројекте или дебате.
 - Анализира искуства добитника Нобелове награде за мир и примењује њихове идеје у групним активностима.
-

Ови критеријуми су осмишљени тако да процењују како теоријска знања, тако и практичне вештине и ангажовање ученика у различитим задацима, симулацијама и пројектима

Грађанско васпитање 2. разред

1. Основни појмови

Успешан:

- Наводи основне појмове о потребама, правима и правилима у учионици.
- Објашњава везу између права и закона.
- Наводи кључне међународне документе о заштити права (Универзална декларација о људским правима, Конвенција о правима детета).
- Учествоје у дискусијама о значају права и вредности.

Веома успешан:

- Анализира значај потреба и права у различитим животним ситуацијама.
 - Поред основних докумената, истражује и презентује друге међународне споразуме.
 - Поставља питања и даје конкретне предлоге за унапређење права у учионици.
 - Осмишљава креативне активности за промоцију права и вредности.
-

2. Врсте права и односи међу правима

Успешан:

- Наводи различите врсте права и објашњава њихове међусобне односе.
- Уочава и описује примере сукоба права.
- Препознаје разлике између дечјих и људских права.

Веома успешан:

- Анализира примере сукоба права и предлаже могућа решења.
 - Критички разматра примену дечјих и људских права у различитим контекстима.
 - Иницира и води групне активности које промовишу права.
 - Презентује креативне идеје за унапређење заступљености права у медијима и друштву.
-

3. Права и одговорности

Успешан:

- Објашњава одговорности одраслих и деце у контексту права.
- Наводи примере права и правила у учионици.
- Учествоје у задацима за вежбање и демонстрира разумевање односа између права и одговорности.

Веома успешан:

- Повезује права са конкретним одговорностима у различитим животним ситуацијама.
 - Анализира примере кршења одговорности и предлаже начине за решавање проблема.
 - Организује и презентује активности које промовишу равнотежу између права и одговорности.
 - Укључује вршњаке у дискусије о значају права и одговорности.
-

4. Кршење и заштита права

Успешан:

- Наводи примере кршења права детета.
- Објашњава основне механизме заштите права детета.
- Учествоје у дискусијама и активностима које промовишу заштиту права.

Веома успешан:

- Истражује и презентује примере из праксе о заштити права.
 - Анализира узроке и последице кршења права.
 - Иницира и спроводи акције које промовишу заштиту права на нивоу школе или локалне заједнице.
-

5. Планирање и извођење акција

Успешан:

- Учествоје у планирању једноставних акција за решавање проблема у школи или локалној заједници.
- Активно учествује у групним радовима и презентује идеје за акцију.
- Учествоје у изради плана акције и анализира могуће ефекте.

Веома успешан:

- Осмишљава и води сложеније акције за решавање проблема у заједници.
- Презентује нацрт акције и анализира постигнуте резултате.
- Укључује друге ученике и институције у реализацију акције.
- Евалуира постигнуте резултате и предлаже унапређења за будуће активности.

Ови критеријуми омогућавају процену теоријског знања, практичних вештина и учешћа ученика у активностима повезаним са правима и одговорностима.

Грађанско васпитање 3. разред

I Демократија и политика

Успешан:

- Објашњава основне појмове демократије и политике.
- Наводи механизме функционисања демократије и основне институције.
- Препознаје начине контроле и ограничења власти у демократском поретку.
- Учествоје у групним дискусијама на тему демократских вредности.

Веома успешан:

- Анализира концепт демократије и политике кроз примере из савременог друштва.
- Објашњава улогу грађанске партиципације у демократском поретку са освртом на стварне ситуације.
- Самостално истражује и презентује примере успешних механизма контроле власти у различитим државама.
- Иницира креативне дискусије и предлаже решења за унапређење демократских процеса.

II Грађанин и друштво

Успешан:

- Дефинише појам грађанског друштва и његове карактеристике.
- Наводи основне разлике између државе и грађанског друштва.
- Објашњава значај учешћа грађанина у политици и локалним иницијативама.
- Учествоје у активностима које промовишу вредности грађанског друштва.

Веома успешан:

- Анализира однос државе и грађанског друштва кроз реалне примере.
- Презентује идеје за повећање грађанске укључености у политичке и друштвене процесе.
- Покреће дискусије и организује активности које подржавају грађанске вредности.
- Повезује улогу грађанина са конкретним доприносом заједници, кроз примере из праксе.

III Грађанска и политичка права и право на грађанску иницијативу

Успешан:

- Наводи и објашњава основне појмове људских права и грађанских иницијатива.
- Разликује грађанске и политичке права.
- Препознаје значај самоорганизовања и улогу невладиних организација у друштву.
- Учествује у симулацијама које приказују значај права на грађанску иницијативу.

Веома успешан:

- Анализира примере кршења и заштите људских права у савременом друштву.
- Осмишљава и предлаже конкретне грађанске иницијативе за решавање локалних проблема.
- Организује и представља активности које промовишу културу људских права и самоорганизовања.
- Сарађује са локалним институцијама и невладиним организацијама кроз предложене активности.

IV Планирање конкретне акције

Успешан:

- Учествује у планирању једноставних локалних акција.
- Презентује основне идеје за решавање локалних проблема.
- Примењује стечена знања у симулираним условима.
- Активно учествује у групним пројектима.

Веома успешан:

- Самостално осмишљава и води конкретну акцију за решавање локалног проблема.
- Детаљно презентује идеје, нацрт акције и постигнуте резултате.
- Користи различите изворе за истраживање и предлаже иновативна решења.
- Мотивише друге ученике и активно сарађује са широм заједницом у реализацији акције.

Ови критеријуми омогућавају процену како теоријског знања, тако и практичних способности ученика у свакој тематској целини.

Грађанско васпитање 4. разред

1. Свет информација

Оцена „успешан“

Ученик:

1. Редовно долази на часове и активно учествује у групним дискусијама и радионицама.
2. Објашњава значај слободног приступа информацијама и наводи основне одредбе Закона о слободном приступу информацијама.
3. Идентификује информације од јавног значаја и правилно попуњава образац за подношење захтева.
4. Препознаје примере манипулације у медијима уз минималну помоћ.
5. Објашњава основни значај објективности и веродостојности информација.

Оцена „веома успешан“

Ученик:

1. Активно доприноси креирању симулација поступка подношења захтева за информације и иницира дискусије на тему права на информације.
2. Детаљно објашњава значај јавних информација, процедуре за њихово добијање, као и улогу повереника у заштити права грађана.
3. Самостално попуњава образац, подноси захтев за приступ информацијама и објашњава његову сврху.
4. Анализира добијене информације из различитих медија, пружа примере манипулације, и аргументовано дискутује о објективности и веродостојности информација.
5. Учествује у ваннаставним активностима повезаним са заштитом права на информације, као што су дебате, посете институцијама или медијима.

Ови критеријуми осигуравају да се поред усвајања знања и вештина вреднују и учеников лични ангажман, креативност и иницијатива у примени стечених компетенција.

2. Свет професионалног образовања и рада

Оцена „успешан“

Ученик:

1. Објашњава значај социјално-економских права и важност њиховог поштовања.
2. Поставља основне циљеве личног развоја и прави једноставан план за њихово остварење.
3. Наводи своје способности, особине и вештине које су значајне за професионални развој.
4. Тражи и проналази релевантне информације за даљи професионални развој уз мању подршку наставника.
5. Напише радну биографију (CV) која садржи основне податке и представља његове способности.
6. Представља основне личне карактеристике на симулираном разговору са послодавцем, уз адекватну комуникацију.

Оцена „веома успешан“

Ученик:

1. Детаљно објашњава значај поштовања социјално-економских права и повезује их са конкретним примерима из свакодневног живота и рада.
2. Креира детаљан и реалан план личног развоја који укључује краткорочне и дугорочне циљеве.
3. Анализира и оцењује своје способности, особине и вештине уз идентификацију области за унапређење.
4. Самостално проналази и критички анализира информације значајне за професионални развој, користећи различите изворе.
5. Напише професионално структуриран CV који истиче његове компетенције и постигнућа.
6. Самоуверено и уверљиво презентује своје личне карактеристике и професионалне вештине у симулираним ситуацијама разговора са послодавцем, користећи примере који потврђују његове тврдње.
7. Учествоје у додатним активностима, као што су радионице или симулације, које унапређују његове професионалне и личне вештине.

Ови критеријуми вреднују не само теоријско знање ученика већ и његову примену у пракси, лични ангажман и способност да се истакне у реалним животним ситуацијама